

LR Seimo kanceliarijos Seimo posėdžių sekretoriatui 2024-11-04 Nr. 46
El.paštas: priim@lrs.lt I Kvietimą dalyvauti Seimo KRK 2024-11-06 posėdyje

LR Seimo Kaimo reikalų komitetui
El.paštas: kaimorkt@lrs.lt

LR Seimo Aplinkos apsaugos komitetui
El.paštas: aak@lrs.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 2, 16, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 31, 35, 36, 37, 40, 42, 43, 46, 48, 49, 53, 60, 65, 66, 67, 73, 74, 75, 79, 80, 92, 93, 94, 98, 99, 100, 104, 106, 108, 124, 134, 139 STRAIPSNIŲ IR V SKYRIAUS ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO [NR. XIVP-3761](#)

Reaguodami į 2024-06-19 LR Aplinkos apsaugos komiteto surengtų klausymų metu pristatytą įstatymo projektą [Nr. XIVP-3761](#) (toliau – įstatymo projektas) ir po to vykusios diskusijos metu iškeltus klausimus, LMSA 2024-06-25 rašte Nr. 33 jau esame išsakę pastabas. Pakartotinai teikiame asociacijos narių apibendrintus siūlymus dėl Seimo Kaimo reikalų komitete 2024-11-06 darbotvarkės klausimu Nr.7 numatomo svarstyti šio įstatymo projekto:

1. Dėl Seimo nario S. Gentvilo [2024-07-22 registruotu pataisų](#) svarstomam įstatymo projektui:

Pritariame nuostatai, kad informacija apie LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) teritorijas, nustatomas ir (ar) nustatytas tenkinant viešąjį interesą, asmenims gali būti pateikiama taipogi ir per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – E. pristatymo sistema). Tačiau tik tokiu atveju, jei užtikrinamas aiškus ir nedviprasmiškas informavimo apie SŽNS nustatymą mechanizmas. Todėl ir toliau privaloma išlaikyti šiuo metu galiojančią sąlygą, kad visi žemės sklypų ir kitų NT daiktų, kuriuose numatoma taikyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, savininkai savalaikiai informuojami registruotu laišku įteikiamu pasirašytinai (arba, gavus jų sutikimus, teikti informaciją šių asmenų nurodytu būdu, pavyzdžiui, per E. pristatymo sistemą). Tai yra būtina, nes žemės sklypų ir kitų NT savininkai turi teisę žinoti informaciją iš anksto ir esant reikalui SŽNSĮ teritorijas nustatančioms institucijoms savalaikiai suteikti informaciją ar paaiškinimus apie galimai netikslius duomenis, kuriais vadovaujantis planuojama nustatyti SŽNS teritoriją arba plečiamas (griežtinamas) esamų SŽNS apribojimų turinys.

Taipogi, būtina žemės savininkams pranešti – kokios kompensacijos priklausys, jei SŽNS apribojimai būtų įtvirtinti. Konstitucinis teismas yra aiškiai pasisakęs, kad ribojimai galimi tik teisingai atlyginus. LR Konstitucinis teismas 2023 m. birželio 29 d. nutarimu [Nr. KT60-N7/2023](#), nagrinėdamas SŽNSĮ galiojančių nuostatų atitikimą Konstitucijai, patvirtino, kad SŽNS apribojimai konkrečiam žemės sklypui/teritorijai taikomi nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą, o kompensacijos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo už įvestus apribojimus privalo būti mokamos. Su tuo siejasi ir būtinybė remtis Valstybės kontrolės Valstybinio audito ataskaitoje 2014 m. liepos 4 d. Nr. VA-P-20-7-8 “[NACIONALINIŲ PARKŲ VEIKLA](#)” įvardintais interesų balanso užtikrinimo principais bei LR Konstitucinio teismo [2020 m. liepos 8 d. Nr. KT117-N9/2020 sprendimu](#) byloje Nr. 3/2019 ir šią bylą nagrinėjant pateiktais išaiškinimais.

1.1. Remiantis aukščiau išdėstytais argumentais **siūlome** tikslinti Seimo nario S.Gentvilo pasiūlymą dėl SŽNSĮ 11 straipsnio pataisų [siūlomi pakeitimai tekste žemiau – **raudonu šriftu**]:

<...>„11 straipsnis. Informavimas apie šiame įstatyme nurodytas teritorijas, nustatomas ir (ar) nustatytas tenkinant viešąjį interesą

1. Kai šiame įstatyme nurodytų teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tenkinant viešąjį interesą tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto, informacija apie priimtą sprendimą nustatyti šiame įstatyme nurodytas teritorijas **(ar griežtinti apribojimus esamose teritorijose) ir apie už tai numatytas kompensacijas**, likus ne mažiau kaip 20 darbo dienų iki planuojamo sprendimo ar kito dokumento dėl šių teritorijų planų, žemėlapių ir (ar) schemų patvirtinimo priėmimo dienos, turi būti **registruotu informaciniu laišku pasirašytinai įteikta žemės sklypo, kuriame numatoma taikyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, savininkui, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtiniui, taip pat fiziniam ar juridiniam asmeniui arba kitai organizacijai ar jų padaliniam, naudojantiems žemę pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą sutartį, ir (ar) šioje nustatytoje teritorijoje esančių Nekilnojamojo turto registre įregistruotų nekilnojamųjų daiktų savininkams**; paskelbta savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją, ir Vyriausybės, įstatymų ar Vyriausybės įgaliotos institucijos, **planuojančios priimti sprendimą nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją**, interneto svetainėje. Sprendimo ar kito dokumento dėl šių teritorijų planų, žemėlapių ir (ar) schemų patvirtinimo projektas ar nuoroda, kur galima susipažinti su šiuo projektu, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki sprendimo ar kito dokumento priėmimo dienos, turi būti paskelbtas ~~viename iš nacionalinių ir viename iš vietinių laikraščių, jeigu toks leidžiamas numatomos nustatyti teritorijos vietoje,~~ savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją, ir Vyriausybės, įstatymų ar Vyriausybės įgaliotos institucijos, **planuojančios priimti sprendimą nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją**, interneto svetainėje nurodant nustatomas teritorijas ir jose taikytinas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas (išskyrus atvejus, kai šio sprendimo ar kito dokumento negalima skelbti dėl valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos).<...>

Nesutinkame su Seimo nario S. Gentvilo siūlymo dalimi, skirta SŽNSĮ 141 straipsnio korekcijoms, kuriomis siekiama atsisakyti šiuo metu esamos prievolės individualiai informuoti SŽNSĮ 11 str. 2 d. nurodytus asmenis apie specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymą nustatytose SŽNSĮ 141 str. 1 d. nurodytose teritorijose pagal visus SŽNSĮ 11 str. nustatytus reikalavimus. Jeigu iki SŽNS įstatymo įsigaliojimo dienos Nekilnojamojo turto registre įregistruotam žemės sklypui (jo daliai), patenkančiam (-iai) į iki to laiko nustatytas SŽNS teritorijas, kuomet jų nustatymo faktas buvo neįrašytas į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą, kiekvienas asmuo turi būti informuotas apie jo nuosavybėje valstybės institucijų nustatytas SŽNS ir už tai jam priklausančias kompensacijas. Nes šiuo metu galiojančio SŽNSĮ 141 str.3 dalyje numatyta, kad asmenys į konkretų subjektą dėl šios kompensacijos sumokėjimo turi būti informuojami šio įstatymo 11 straipsnyje nustatyta tvarka.

1.2. Remiantis aukščiau išdėstytais argumentais **siūlome** tikslinti Seimo nario S.Gentvilo pasiūlymą dėl SŽNSĮ 141 straipsnio 1 dalies pataisų [siūlomi pakeitimai tekste žemiau – **raudonu šriftu**]:

„1. Jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos Nekilnojamojo turto registre įregistruotam žemės sklypui (jo daliai), patenkančiam (-iai) į šio įstatymo V skyriuje nurodytas saugomas teritorijas, pajūrio juosta, paviršinio vandens telkinių apsaugos zonas ir juostas, Šiaurės Lietuvos karstinį regioną (ar į pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusį teisinį reguliavimą tas pačias teritorijas), šios teritorijos buvo neįrašytos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą, specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatytos šiose teritorijose, šiame žemės sklype (jo dalyje) taikomos nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos. **Kai šioje dalyje nurodytų teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tenkinant viešąjį interesą tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto, informacija apie priimtą sprendimą nustatyti šioje dalyje nurodytas teritorijas skelbiama šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka. Informacijai apie nustatytas šioje dalyje nurodytas teritorijas paskelbti netaikomos šio įstatymo 11 straipsnio 2–4 dalių nuostatos, **šią****

~~informaciją šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys per 15 darbo dienų nuo dokumento, kuriame nustatyta šioje dalyje nurodyta teritorija, patvirtinimo dienos viešai paskelbia savivaldybės, kurios teritorijoje nustatyta šioje dalyje nurodyta teritorija, ir Vyriausybės, įstatymų ar Vyriausybės įgaliotos institucijos, priėmusios sprendimą nustatyti šioje dalyje nurodytą teritoriją (kai šioje dalyje nurodytų teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija), interneto svetainėje. Skelbiamoje informacijoje nurodoma arba pateikiama nuoroda, kur su šia informacija susipažinti: sprendimas ar kitas dokumentas, kuriuo buvo patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas ar žemės valdos projektas ar atitinkamos teritorijos planas, žemėlapis ir (ar) schema; specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikytinos nustatytoje šioje dalyje nurodytoje teritorijoje, arba nuoroda, kur su jomis galima susipažinti; konkretaus subjekto, į kurį galėtų būti kreipiamasi dėl šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nurodytų kompensacijų sumokėjimo, pavadinimas, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinių kodas, buveinė, kontaktiniai duomenys arba fizinio asmens vardas, pavardė, deklaruota gyvenamoji vieta, kontaktiniai duomenys; nurodoma, kad visa informacija skelbiama Lietuvos erdvinės informacijos portale (geoportal.lt).“~~

Dėl pagrindinio svarstomo įstatymo projekto [Nr. XIVP-3761](#)

- Šiuo metu galiojančiame įstatyme yra absolūtus draudimas vandens telkinių apsaugos zonose statyti *tvartus*. Pažymėtina, kad apsaugos zonos prie didesnių vandens telkinių sudaro 200 ar 500 m, kas apima labai daug jau esamų sodybų ar ištisu gyvenviečių, kuriose jau vykdoma ar plėtojama veikla. Pažymėtina, kad šiuo metu tokiose teritorijose leidžiam auginti, laikyti, ganyti visų rūšių gyvūnus įskaitant užsiimti žemės ūkio gamyba (tame tarpe- gyvulininkyste). Savo ruožtu nenubrėžus takoskyros tarp pavienių gyvūnų laikymo (kam reikalingas *tvartas*) ir žemės ūkio gamybos (kam reikalinga *ferma*) susidariusi kuriozine padėtis, kai vandens apsaugos zonose gyvūnus galima laikyti, tačiau įrengti jiems tvarto negalima. Tai reiškia, kad kaimo turizme negali būti nei pavyzdinių gyvūnų, negali būti laikomi žirgai, negali būti vykdomas pažintinis turizmas ir t.t. Papildomai, pagal dabartinius reikalavimus tvartuose turi būti įrengiamos šiuolaikinės sistemos, kurios neleidžia srutomis patekti į aplinką. Todėl siūlome pakrantės apsaugos zonose numatyti galimybę statyti tvartus, kuriuose nevykdoma žemės ūkio gamyba ir kurių dydis yra pvz., iki 10 SG.

Tuo tikslu siūlome įstatymo 99 straipsnio 1 dalį išdėstyti sekančiai [siūlomi pakeitimai tekste žemiau – **paryškintu šriftu**]: „1) lieti srutas arba skystą mėšlą, neįterpiant jų į gruntą, statyti **žemės ūkio veiklai tvartus (didesnius nei 10 sutartinių gyvulių)**, fermas, įrengti srutų ir mėšlo sandėliavimo vietas ir įrenginius ir (ar) tirštojo mėšlo rietuves ne prie esamų tvartų ir (ar) fermų“;

- Įstatymo projektu siūloma įstatymo 99 straipsnio 4 punkte visiškai drausti tręšimus, kurie neatitinka parengto tręšimo plano. Pažymėtina, kad tokius planus rengia tik žemės ūkio produkcijos gamintojai. Savo ruožtu, paprasti gyventojai, kurie tręšia savo kiemą ar sodą ar pavienius augalus, tokių planų nerengia ir netgi negali parengti. Be to, jų tręšimas yra labai mažos apimties. Savo ruožtu, siūlomas draudimas yra absoliutus, tai yra visiems toje teritorijoje draudžiama tręšti.

Todėl siūlome 99 straipsnio 4 punktą patikslinti ir numatyti, kad [siūlomi pakeitimai tekste žemiau – **paryškintu šriftu**]: „Šis punktas galioja žemės ūkio veiklos subjektams ar kitiems žemės ūkio produkcijos gamintojams“, ar papildyti panašia nuostata.

- Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas) yra priėmęs Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (Nr.XIV-2350) išdėstydamas įstatymą nauja redakcija, kuri įsigaliojo 2024 m. liepos 1 d. Šio Saugomų teritorijų įstatymo 14 straipsnio 3 dalies 3 punktas aiškiai numato sąlygas dėl statybos šlaituose, kurių nuolydis didesnis nei 15 laipsnių. Tačiau svarstomame Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo projekte naudojami visai kitokie ribojimai.

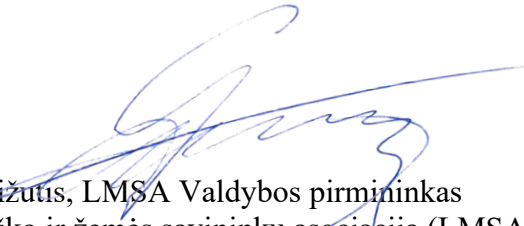
Tuo tikslu **siūlome** suvienodinti formuluotes ir taikyti ribojimus, kurie jau yra naujai priimtame Saugomų teritorijų įstatyme [siūlomi pakeitimai tekste žemiau – paryškintu šriftu]:

- Įstatymo 99 straipsnio 7 punktą papildyti c dalimi ir ją išdėstyti sekančiai „ c) **Statesniuose kaip 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės ir apatinės briaunos leidžiama didinti esamų pastatų tūrius, kai pastatai rekonstruojami laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų, įtvirtintų valstybinių parkų nuostatuose, ir statyti valstybinio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose) nustatytose teritorijose numatytus pastatus.**“
 - Pakeisti Įstatymo 84 straipsnio 2 dalies 17 punktą ir jį išdėstyti sekančiai „ **17) Statesniuose kaip 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės ir apatinės briaunos leidžiama didinti esamų pastatų tūrius, kai pastatai rekonstruojami laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų, įtvirtintų valstybinių parkų nuostatuose, ir statyti valstybinio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose) nustatytose teritorijose numatytus pastatus.**“
5. Pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą ir Aplinkos ministro tvirtinamą Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašą yra pakeista tvarka, pagal kurią nustatomos vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos ir zonos. Pažymėtina, kad prie daugelio vandens telkinių tokios juostos ženkliai išsiplėtė ir šiuo metu jau užima ženkliai platesnį plotą. Jose nedraudžiami medžiapjūtės darbai. Taipogi, plyni kirtimai jau esamu teisiniu reguliavimu ribojami saugomų teritorijų miškuose ir už saugomų teritorijų esančiuose II bei III gr. miškuose. Be to, priėmus Saugomų teritorijų įstatymą (nauja redakcija) nenustatytas absoliutus draudimas šiose apsaugos juostose miško kirtimui. Dar daugiau, esant kasmet prastėjančiai sanitarinei miškų būklei dėl plintančių žievėgraužio tipografo židinių (dėl ko jau antri metai skelbiama stichinė nelaimė miškuose atskirose savivaldybėse, uždrausti galimybę išimti užkrėstus kenkėjais miško plotus plynais kirtimais (kuriais Lietuvoje laikomi net nedidelių, virš 0,1 ha kirtimai) būtų netoliaregiška, nes sudarytų sąlygas plisti liemenų kenkėjams šalia paviršinių vandens telkinių esančiuose spygliuočių medynuose. Pažymėtina, kad siūlomas visuotinis draudimas niekuo nepagrįstas (preliminariais vertinimais galėtų būti papildomai taikomas ~9 tūkst. ha), o priešingai - jį priėmus, tai neigiamai atsilieps sanitarinei miškų būklei, pareikalautų papildomų valstybės biudžeto lėšų kompensacijoms mokėti.

Todėl **siūlome** atsisakyti naujai norimo įvesti ribojimo ir išbraukti naujai įvedamą draudimą 100 straipsnio 4 punkte [siūlomi pakeitimai tekste žemiau – paryškintu šriftu]: „<...>Paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose draudžiama: <...>~~4) vykdyti pagrindinius plynuosius ir atvejinius miško kirtimus;~~“.

Tikimės, kad į asociacijos pateiktas argumentais pagrįstas pastabas ir pasiūlymus bus atsižvelgta. Jei reikėtų papildomų paaiškinimų, esame pasirengę dalyvauti tolesnėse diskusijose.

Pagarbiai,

dr. Algis Gaižutis, LMSA Valdybos pirmininkas
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA)
A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius
Tel./fax. +370 5 2767590; mob. +370 687 95113
el.paštas: algis@forest.lt
interneto svetainė: www.lietuvosmiskai.lt

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS